



Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. gruodžio 4 d.
(OR. en)

16335/23

CT 192
ENFOPOL 530
COTER 235
JAI 1612

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2023 m. gruodžio 4 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 15404/23

Dalykas: Tarybos išvados dėl veiksmų iš kalėjimo paleistų asmenų, kurie gali kelti terorizmo grėsmę, atžvilgiu
– Tarybos išvados (2023 m. gruodžio 4 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl veiksmų iš kalėjimo paleistų asmenų, kurie gali kelti terorizmo grėsmę, atžvilgiu, kurias Taryba (teisingumas ir vidaus reikalai) patvirtino 2023 m. gruodžio 4 d. įvykusiame 3992-ajame posėdyje.

TARYBOS IŠVADOS

dėl veiksmų iš kalėjimo paleistų asmenų, kurie gali kelti terorizmo grėsmę, atžvilgiu

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMA, kad teroristinių išpuolių taikinyis yra pagrindinės Europos Sąjungos vertybės ir žmogaus teisės, ir kad jie tebekelia didelę grėsmę valstybėms narėms;

AKCENTUODAMA, kad kova su terorizmu ir toliau yra vienas iš Europos Sąjungos Tarybos darbotvarkės prioritetų, kaip pastarąjį kartą patvirtinta jos 2022 m. birželio 9 d. priimtose išvadose „Europiečių apsauga nuo terorizmo: pasiekimai ir tolesni veiksmai“¹;

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad Europos Vadovų Taryba 2020 m. gruodžio 11 d. išvadose² paragino valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant visapusiškai naudotis Europos duomenų bazėmis ir informacinėmis sistemomis, visų pirma kiek tai susiję su atitinkamų duomenų apie asmenis, kuriuos atskiros valstybės narės vertina kaip keliančius didelę terorizmo ar smurtinio ekstremizmo grėsmę, įvedimu į duomenų bazes;

ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į TAI, kad Europos Sąjungos Taryba 2019 m. birželio 6 d. priimtose išvadose dėl radikalizacijos kalėjimuose prevencijos bei kovos su ja ir dėl veiksmų nusikaltėlių, nuteistų už terorizmą ir smurtinį ekstremizmą, atžvilgiu po jų paleidimo iš kalėjimo³ pareiškė, kad kiekvienu konkrečiu atveju galėtų būti užtikrinta tolesnė radikalizuotų asmenų, kurie, juos paleidus iš kalėjimo, remiantis rizikos vertinimo rezultatais, laikomi keliančiais tolesnę grėsmę, stebėseną, laikantis nacionalinės teisės, proporcingumo principo ir gerbiant atitinkamo asmens pagrindines teises;

PRIMINDAMA, kad tose pačiose išvadose Taryba pabrėžė, kad galėtų būti naudingos ir po paleidimo iš kalėjimo taikomos priemonės, siekiant užkirsti kelią nusikaltėlių, nuteistų už terorizmą ar smurtinį ekstremizmą, ar nusikaltėlių, kurie buvo radikalizuoti prieš atliekant bausmę kalėjime arba bausmės atlikimo kalėjime metu, įsitraukimui į ekstremistinę veiklą juos paleidus iš kalėjimo;

¹ Dok. 9997/22.

² Dok. EUCO 22/20.

³ Dok. 9727/19.

PRIMINDAMA, kad tose pačiose išvadose Taryba pareiškė, kad keitimasis informacija apie radikalizuotus kalinius tarp ES valstybių narių dvišaliu ar daugiašaliu pagrindu tiek, kiek leidžiama pagal nacionalinę teisę, galėtų būti vertinga priemonė, pvz., kai informacija, kuria dalijamasi, yra susijusi su buvusių kalinių grįžimu į kitą valstybę narę arba keliavimu į kitą valstybę narę;

PAŽYMĖDAMA, kad tose pačiose išvadose nurodoma, kad galėtų būti naudinga geriau pasinaudoti esamomis informacinėmis sistemomis (įskaitant Šengeno informacinę sistemą (SIS));

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad Taryba 2020 m. lapkričio 24 d. priimtose išvadose dėl vidaus saugumo ir Europos policijos partnerystės⁴ pareiškė, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas iš konflikto zonų sugrįžusiems asmenims, taip pat kalėjimams ir iš kalinimo vietų paleistiems kaliniams;

AKCENTUODAMA, kad tose pačiose išvadose Taryba paragino valstybes nares skirti ypatingą dėmesį asmenims, kuriuos valstybės narės vertina kaip keliančius terorizmo arba smurtinio ekstremizmo grėsmę, ir pabrėžė, kad vidaus sienų neturinčioje Europoje turi būti užtikrinamas patikimas bei greitas dalijimasis informacija, kai tokie asmenys keliauja arba užmezga ryšius su asmenimis arba tinklais kitose valstybėse narėse;

PABRĖŽDAMA tai, kaip nurodyta tose pačiose išvadose, Taryba mano, kad svarbu laikytis nuostatos, kad į atitinkamas Europos duomenų bazes ir informacines sistemas turi būti įtraukiami asmenys, kuriuos atskiros valstybės narės vertina kaip keliančius terorizmo arba smurtinio ekstremizmo grėsmę, nebent dėl teisinių ar organizacinių priežasčių reikia elgtis kitaip;

ATKREIPDAMA DĖMESĮ Į TAI, kad ES vidaus reikalų ministrų bendrame pareiškime dėl pastarojo meto teroristinių išpuolių Europoje paraginta keistis informacija apie tuos asmenis, kurie kelia terorizmo arba smurtinio ekstremizmo grėsmę;

⁴ Dok. 13083/1/20 REV 1.

PABRĖŽDAMA, kad pastangos padidinti keitimąsi informacija ir geriau suprasti, kurie asmenys kelia terorizmo ar smurtinio ekstremizmo grėsmę, tokios kaip projektas *Gefährder*⁵, jau dedamos, rengiant diskusijas ekspertų lygmeniu, sudarant kompendiumą, kuriame pateikiami valstybių narių teisėsaugos institucijų metodai, kurių jos laikosi vertindamos asmenis, kurie laikomi galimai keliančiais teroristinio ar smurtinio ekstremizmo grėsmę, ir nustatydamos veiksmus jų atžvilgiu, taip pat parengiant bendrą supratimą ir neprivalomus orientacinius kriterijus, skirtus nagrinėti informaciją apie tokius asmenis, ir įtraukiant juos į europines bazes ir informacines sistemas. Šis darbas yra nukreiptas į asmenis, kurie laikomi galimai keliančiais terorizmo arba smurtinio ekstremizmo grėsmę, įskaitant už teroristinius nusikaltimus nuteistus asmenis arba už kitas nusikalstamas veikas nuteistus radikalizuotus kalinius, kurie yra paleisti arba netrukus bus paleisti iš kalėjimo, ir kurie, remiantis individualiu rizikos vertinimu, laikomi toliau keliančiais grėsmę juos paleidus;

PAŽYMĖDAMA, kad naujausioje TE-SAT ataskaitoje⁶ Europolas pabrėžė, kad radikalizuotų asmenų paleidimas iš kalėjimo tebekelia susirūpinimą valstybėms narėms, kadangi jie gali toliau tęsti prozelitizmo veiksmus už kalėjimo ribų ir įsitraukti į teroristinių išpuolių rengimą, pridurdamas, kad radikalizuoti džihadistai juos paleidus iš kalėjimo gali kelti smurto riziką arba planuoti išpuolius;

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, kad Sąjunga jau yra patyrusi keletą džihadistų išpuolių, kuriuos įvykdė asmenys, išpuolio vykdymo metu buvę į laisvę išleistais nuteistaisiais arba kaliniais⁷;

⁵ Rengiami neprivalomi bendri orientaciniai kriterijai, skirti ES valstybių narių teisėsaugos institucijų bendram supratimui apie tai, kada asmuo turėtų būti laikomas galimai keliančiu terorizmo ar smurtinio ekstremizmo grėsmę, informacijos apie tokius asmenis nagrinėjimui ir jos įtraukimui į europines duomenų bazes ir informacines sistemas.

⁶ Europolas (2023 m.), Europos Sąjungos ataskaita dėl terorizmo padėties ir tendencijų (TE-SAT) https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_TE-SAT_2023.pdf

⁷ Europolas (2021 m.), Europos Sąjungos ataskaita dėl terorizmo padėties ir tendencijų (TE-SAT) https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf

PABRĖŽDAMA tai, kad per ateinančius penkerius metus visoje Sąjungoje iš kalėjimų bus paleista daug asmenų, kurie buvo nuteisti už teroristinius nusikaltimus arba už kitas nusikalstamas veikas ir vėliau buvo kalėjime radikalizuoti. Dėl šio specifinio aspekto kompetentingos institucijos turės dėti daugiau pastangų tiek rizikos valdymo, tiek stebėsenos srityse, kiek įmanoma pagal esamus pajėgumus ir atitinkamus prioritetus, ir pasitraukimo iš teroristinės veiklos bei reintegracijos po įkalinimo pastangų;

PRIMINDAMA, kad Taryba 2022 m. birželio 9 d. priimtose išvadose „Europiečių apsauga nuo terorizmo: pasiekimai ir tolesni veiksmai“ akcentavo, kad SIS ir visi šios sistemos teikiami galimi pajėgumai yra itin svarbūs keičiantis informacija, kuri galėtų padėti valstybėms narėms nustatyti ir stebėti terorizmo grėsmę keliančius asmenis;

PAŽYMĖDAMA, kad Europolas nuo 2021 m. kovo mėn. gauna SIS atitikčių ataskaitas dėl su terorizmu susijusių perspėjimų ir teikia paramą valstybėms narėms;

TAIP PAT PAŽYMĖDAMA, kad pirmiau nurodytose išvadose nurodyta, kad po atitikties nustatymo taikoma procedūra dėl didelę grėsmę keliančių SIS užregistruotų užsienio teroristų kovotojų, grindžiama savanorišku atitikties pranešimų gavimu, suteikia pridėtinės vertės operatyviniu požiūriu;

PRIMINDAMA, kad 2023 m. kovo 7 d. pradėjo veikti atnaujinta SIS – išplėsta jos aprėptis, įskaitant naujas papildomas perspėjimų kategorijas ir daugiau duomenų, visų pirma įtraukti nauji biometrinių duomenų tipai ir naujos funkcijos, kuriomis suteikiama papildomų svarbių priemonių kovoti su terorizmu ir sunkių formų nusikaltimais,

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIPAŽINDAMA galimą grėsmę, kurią kelia iš kalėjimo paleisti už teroristinius nusikaltimus nuteisti asmenys arba už kitas nusikalstamas veikas nuteisti radikalizuoti kaliniai;

PABRĖŽDAMA būtinybę skatinti valstybes nares, pagal nacionalinę ir Europos teisę ir laikantis proporcingumo principo bei atitinkamų asmenų pagrindinių teisių, keisti informacija apie duomenis, susijusius su asmenimis, kurie gali kelti terorizmo grėsmę;

kartu PABRĖŽDAMA, kad svarbu apsaugoti iš kalėjimo paleistų kalinių, ypač tų, kurie nebekelia grėsmės, pagrindines teises ir laisves,

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

SKATINTI, laikantis nacionalinės teisės ir proporcingumo principo bei atitinkamų asmenų pagrindinių teisių, priimti po paleidimo iš kalėjimo taikomas priemonės, skirtas iš kalėjimo paleistiems už terorizmą nuteistiems asmenims arba už kitas nusikalstamas veikas nuteistiems radikalizuotiems kaliniams, kurie kelia galimą terorizmo grėsmę;

TOLIAU PLĖTOTI iš kalėjimo paleistų asmenų arba asmenų, kurie netrukus bus paleisti, rizikos vertinimą ir valdymą arba stebėseną, laikantis tarpžinybinio požiūrio, kuriuo skatinamas visų dalyvaujančių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir koordinavimas;

pagal taikytiną teisę STIPRINTI keitimąsi (tiek dvišaliu, tiek ES lygmeniu) informacija, susijusia su už terorizmą arba už kitas nusikalstamas veikas nuteistais asmenimis, kurie yra paleisti arba netrukus bus paleisti iš kalėjimo jiems atlikus bausmę, kai rizikos vertinimas rodo, kad jie vis dar yra radikalizuoti ir kelia terorizmo grėsmę;

pagal nacionalinę teisę ir laiku prieš jų galimą paleidimą iš kalėjimo, DALYTIS informacija Europos Sąjungoje apie kalinčius asmenis, kurie vertinami kaip keliantys terorizmo grėsmę, įvedant duomenis apie juos į SIS, o jeigu tokie kaliniai yra stebimi teisėsaugos sistemoje – naudojantis Europolo informacine sistema (EIS) ir Europolo analizės projektais. Tai turėtų būti daroma laikantis ES ir valstybių narių teisinių reikalavimų, veiklos apribojimų, laikantis proporcingumo principo ir gerbiant pagrindines teises, siekiant užtikrinti, kad terorizmo grėsmę keliantys asmenys būtų įtraukti į ES duomenų bazes, ir kad būtų palengvintas su tais asmenimis susijęs patikrinimas šiose sistemose, įskaitant jų biometrinius duomenis;

IŠNAGRINĖTI galimybę išplėsti diskusijas dėl veiksmingo keitimosi SIS informacija po atitikties nustatymo, susijusia su perspėjimais apie teroristinius nusikaltimus, be kita ko, apie didelę grėsmę keliančius užsienio teroristus kovotojus, kuri būtų naudinga visoms valstybėms narėms, pageidaujančioms gauti SIS informaciją po atitikties nustatymo, kad būtų dalijamasi SIS informacija po atitikties nustatymo, susijusia su nusikaltėliais, nuteistais už terorizmą ar smurtinį ekstremizmą arba nusikaltėlius, radikalizuotus jų įkalinimo metu;

SUVIENYTI pastangas ir dalytis geriausia praktika, kaip stiprinti santykius su prioritetinėmis trečiosiomis šalimis, kad būtų palengvintas iš kalėjimo paleistų radikalizuotų nusikaltėlių, kurie, remiantis tokia informacija kaip apkaltinamieji nuosprendžiai ar už nacionalinę saugumą atsakingų institucijų žvalgybos informacija, galimai kelia terorizmo grėsmę, išsiuntimas pagal valstybių narių nacionalinės teisės aktus,

PRAŠO KOMISIJOS:

TOLIAU padėti valstybėms nares, gavus jų prašymą, parengti, įgyvendinti ir standartizuoti rizikos vertinimo priemonės, susijusias tiek su už terorizmą nuteistais asmenimis, tiek su už kitas nusikalstamas veikas nuteistais radikalizuotais kaliniais, atsižvelgiant į kintančią terorizmo grėsmę ir dėl to atsirandantį poreikį reikiamu mastu pritaikyti tas priemones, taip pat rinkti mokslinius duomenis, reikalingus toms priemonėms empiriškai patvirtinti ir įrodymais pagrįstiems sprendimams dėl iš kalėjimo paleistų nusikaltėlių, kurie kelia terorizmo grėsmę, valdymo ir stebėsenos priimti;

TOLIAU, kiek tai leidžiama pagal taikytiną teisę, palengvinti keitimąsi informacija apie asmenis, kurie laikomi galimai keliančiais terorizmo ar smurtinio ekstremizmo grėsmę, įskaitant už terorizmą ar kitas nusikalstamas veikas nuteistus ir radikalizuotus asmenis, kurie yra paleidžiami arba netrukus bus paleisti iš kalėjimo, be kita ko, skatinant naudotis esamomis priemonėmis, visų pirma SIS, ir jeigu tokie asmenys yra stebimi teisėsaugos sistemoje – naudojantis Europolo informacine sistema (EIS) ir Europolo analizės projektais;

REMTI valstybes nares joms stiprinant santykius su prioritetinėmis trečiosiomis šalimis, kad būtų palengvintas iš kalėjimo paleistų užsienio radikalizuotų kalinių išsiuntimas į jų kilmės šalis;

remiant Europolui ir neviršijant jo įgaliojimų bei pagal nacionalinę ir ES teisę, SKATINTI valstybių narių keitimąsi gerąja praktika, visų pirma dėl grėsmės įvertinimo prieš paleidžiant nuteistus asmenis iš kalėjimo ir probacijos ar saugumo priemonių nustatymo juos paleidus iš kalėjimo.